

НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

Катедра „Теория на спорта”

СТ А Н О В И Щ Е

**на проф. Петър Александров Банков, доктор,
на дисертационния труд на Мария Александрова Попова - Христова,
докторант държавна поръчка, редовна форма на обучение към
катедра „Теория на спорта” на тема – „Развитие на модела на
двойната кариера на спортисти”, за придобиване на
образователната и научна степен „Доктор”. Област на висшето
образование 7. Здравеопазване и спорт. Професионално
направление 7.6. Спорт. Теория и методология на спортната наука**

Научен ръководител: проф. Даниела Дашева, ДН

I. Данни за докторанта

Мария Александрова Попова – Христова е родена на 8.10.1984 г. в гр. Русе.

Последователно завършва: средно образование „Френски език и география” – СОУ „Боян Пенев” – гр. София (1998-2003 г.); ОКС „Бакалавър” – треньор по фигурно пързаляне, учител по физическо възпитание, спортна журналистика – НСА „Васил Левски” – гр. София (2003-2007 г.; Erasmus студент “Activite physique adaptee” – гр. Париж); Франция (2005 г.); ОКС „Магистър” – „Бизнес и администрация” – развитие на човешките ресурси – „СУ Климент Охридски” – София (2007-2012 г.); ОКС „Магистър” – „Адаптирана физическа активност” – НСА „Васил Левски” (2013-2014 г.).

Професионалната дейност на докторанта, вкл.: организатор в MAR НПО България (2001-2002 г.); Ecole d'Association – гр. Париж (2005 г.); аниматор в увеселителен парк – САЩ (2005 г.); търговски директор ИТЕЛ ЕООД – гр. София на дигитална агенция.

Докторантът притежава добра образователна квалификация и осъществява разнообразна професионална дейност. Това е основа за програмиране на изпълнението на дисертационния труд.

2. Данни за дисертационния труд

Дисертационният труд на тема „Развитие на модела на двойната кариера на спортисти“ е разработен в обем от 164 стандартни страници, илюстрирани с 22 графики и 4 фигури. В структурата на труда са включени във взаимна връзка: увод; четири глави; ползвана литература и документални източници 183, от които на: кирилица – 10; латиница 77 и интернет страници 96; приложения – анкета със: студенти; преподаватели; директори; управители; структурирано интервю с елитни спортисти.

3. Актуалност, структура, съдържание и приноси на дисертационния труд

След 1990 година в условията на нова политика, стратегия и програмиране на управлението и развитието на физическото възпитание и спорта в България един от актуалните проблеми на реализация на процесите на подготовка, образование и бъдеща професионална реализация на елитните спортисти и тяхната кариера.

Цел на изследването – „Да се разкрият възможностите за подобрене на двойната кариера на спортисти в България чрез образование на базата на примери на добри практики от развити европейски страни, българския опит от близкото минало и проучване на настоящите механизми за подкрепа“. За изпълнение на целта са формулирани във взаимна връзка 6 научноизследователски задачи. Докторантът компетентно прилага научните методи: проучване и анализ на литературни документални източници; анкетен метод – участие на: 168 студенти; преподаватели – 58; директори на български училища – 87; работодатели в България – 570; елитни спортисти – 7; сравнителен анализ и коефициент на корелация (на Пирсън) и др.

В глава първа на труда – „Литературен обзор” (9-81 с.) докторантът представя анализи (политики и отговорности на Европейския съюз, свързани с развитие на образованието, културата и спорта, с акцент – двойната кариера на спортистите (вкл. политики, стратегии, програми, харти). Особено внимание е отделено на мениджмънта на дуалните кариери – предизвикателства и рискове, присъщи за кариерите на елитни спортисти. Анализирани са челния опит на някои европейски страни и спецификата на дуалната кариера в България. На тази основа компетентно са формулирани хипотези за възможности за усъвършенстване на модела на двойната кариера на спортисти в България, с приоритет балансирано съчетаване на тренировъчната дейност и образованието на училищно и университетско ниво.

В глава трета на труда (90-137 с.) с приложение на статистически методи са направени анализи на резултатите от изследването. Те разкриват и обуславят основни специфични аспекти на двойната кариера на спортистите. Отражено е мнението (позицията) на: студенти – спортисти; преподаватели от НСА „Васил Левски” и Русенския университет „Ангел Кънчев”; директори на български училища; възможности за подкрепа и финансиране от европейски програми и младежки организации с участие на работодатели в България; интервю с елитни спортисти постигнали успешна двойна кариера.

Впечатлява, компетентното формулираните препоръки за усъвършенстване на модела на двойна кариера при спортисти в България, подходите и балансирано и активно участие на държавата (на регионално и национално ниво); образователните институции; министерствата на: вътрешните работи; труда и социалната политика, икономическите организации; спортните организации (федерации и клубове) и други институционални субекти в този сложен и продължителен процес. Обоснована е необходимостта с участие на НСА „Васил Левски” за проектиране на национална стратегия и правно-нормативна уредба за развитие на двойната кариера на елитните спортисти на България.

Основни приноси на дисертационния труд: 1. Предоставена е актуална теоретична и научно-приложна информация за процесите и проблемите на развитие на двойната кариера на спортистите; 2. Приложени са научни методи в изследване и анализа на мнението на основни субекти в развитието на двойната кариера на спортистите в България – като база за по-нататъшното ѝ усъвършенстване; 3. Доказана е необходимостта от проектиране на национална стратегия за оптимизиране на двойната кариера на спортистите с участие и взаимодействие между държавни, социални и икономически институции и организации.

Въпрос към докторантката: В годините 1982-1988 г. (на най-големите успехи на България в олимпийски игри и световните първенства) има ли национални и регионални политики и стратегии, на добри практики – за постигане на двойна и тройна кариера на елитни спортисти. Някои от приложените форми за кариера на елитните спортисти би ли могло да се приложат на този етап и в перспектива на развитие на елитния спорт в България.

4. Заключение.

Въз основа на гореизложеното в становището предлагам на членовете на Научното жури да решат: присъждат на Мария Александрова Попова – Христова, Образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)“. Област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт. Професионално направление 7.6. Спорт. Теория и методология на спортната наука.

Представил становището:

30 април 2018 г.
София

Проф. Петър Банков, доктор